

?? Doyumu Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?? Doyumu Tutum Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23778>

Özet

?? Doyumu Tutum Ölçe?i, A. Öncel taraf?ndan 1998 y?l?nda tamamlanan yüksek lisans tezi kapsam?nda Türkçeye uyarlanm?? (**Uyarlama**) bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle üniversite **ö?retim elemanlar?n?n** mesleki doyum düzeylerine ve i?lerine yönelik genel duygusal ve bili?sel tutumlar?na odaklanarak bu seviyeleri kantitatif olarak ölçmeyi amaçlam??tır. Ölçek, çal??anlar?n i? ya?am?ndan elde ettikleri memnuniyeti ve bu memnuniyetin alt?nda yatan faktörleri belirlemek için tasarlanm??tır.

Ölçek, i? doyum kavram?n?n farklı boyutlar?n? kapsayan maddelerden oluşmakta olup, örgütsel psikoloji alanında çal??an memnuniyetini ve motivasyonunu de?erlendirmede kullanılan önemli bir araç olarak literatüre girmiştir. Adaptasyon çal??ması, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü** bünyesinde gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

?? Doyumu, Mesleki Doyum, Tutum, Ö?retim Elemanı, Psikolojik Ölçek, Uyarlama, Akademik Personel, Çal??an Memnuniyeti.

Yazarlar

Öncel, A. (1998).

Amaç

?? Doyumu Tutum Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin çal??tıkları kuruma, i?in kendisine ve çal??ma koşullar?na yönelik geli?tirdikleri olumlu veya olumsuz tutumlar? ve memnuniyet seviyelerini güvenilir ve geçerli bir şekilde saptamaktır. Bu adaptasyonun spesifik hedef kitlesi olan **üniversite ö?retim elemanlar?** için, mesleki ya?am kalitesini ve örgütsel ba?lılı?? etkileyen faktörlerin anlaşılması hedeflenmiştir.

Ölçek, yöneticilere ve araştırmacılara, çal??anların motivasyonunu ve verimliliğini arttırmaya yönelik iyileştirme alanları belirleme konusunda somut veriler sağlamaktadır. Elde edilen bulgular, akademik personelin kariyer gelişimi, ücret dengesi ve yönetimle ilişkileri gibi kritik alanlardaki doyum eksikliklerini ortaya çıkarma potansiyeline sahiptir.

Yapı

Ölçek, psikoloji ve Örgütsel Psikoloji alanlarının temel yapılarından biri olan **?? Doyumu** (Job Satisfaction) kavramını ölçmektedir. ?? doyum, bireyin i? deneyimlerine ilişkin duygusal tepkileri ve bili?sel de?erlendirmelerini içeren karmaşık, çok boyutlu bir yapıdır.

?? doyumunun temel bile?enleri genellikle içsel ve d??sal doyum faktörleri olarak ikiye ayr?l?r. içsel faktörler (örne?in, ba?ar? hissi, i?in kendisinden al?nan keyif) ve d??sal faktörler (örne?in, ücret, terfi olanaklar?, çal??ma arkada?lar?) ölçek maddeleri arac?l?yla de?erlendirilir. Bu ölçek, ö?retim elemanlar?n?n mesleki ya?amlar?ndaki bu spesifik boyutlara yönelik geli?tirdikleri tutumlar? yakalamay? amaçlamaktad?r.

Geçerlik

Öncel (1998) taraf?ndan gerçekte?tirilen uyarlama çal??mas?n?n orijinal özetinde, ölçe?in istatistiksel geçerlik analizlerine dair detayl? bulgular sunulmam??t?r (Kaynak: -). Ancak, bir ölçe?in psikometrik aç?dan kabul edilebilir olmas? için **geçerlik** çal??malar?n?n zorunlu oldu?u unutulmamal?d?r. Geçerlik, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ölçme derecesini ifade eder.

Uyarlama çal??malar?nda, özellikle yap? geçerli?ini test etmek amac?yla faktör analizi yöntemlerinin kullan?lmas? beklenir. Gelecekteki ara?t?rmac?lar, bu ölçe?i kullan?rken, Türk kültürüne ve güncel akademik ba?lama uygunlu?unu do?rulamak için **iç ve d?? geçerlik** kan?tlar?n? detayl? bir ?ekilde raporlamal?d?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik düzeyine ait istatistiksel veriler (örne?in, Cronbach's Alpha katsay?s?) orijinal kaynaktan aç?kça belirtilmemi?tir (Kaynak: -). **Güvenirlik**, ölçüm sonuçlar?n?n zamana ve farklı ko?ullara kar?? tutarlıl???n? ve istikrar?n? gösteren temel bir psikometrik özelliktir.

?? Doyumu Tutum Ölçe?i gibi çok maddeli bir araçta, en yayg?n güvenilirlik göstergesi, maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarlı? oldu?unu gösteren **iç tutarlıl?k katsay?s?d?r** (Cronbach Alfa). Bu katsay?n?n kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olmas?, ölçe?in i? doyumunu yap?s?n? tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünün kan?t? olacakt?r.

Faktör Analizi

Ölçek bir uyarlama süreci sonucu elde edildi?inden, orijinal ölçe?in boyut yap?s?n?n Türk örnekleminde korunup korunmad???n? incelemek amac?yla faktör analizinin yap?lm?? olmas? muhtemeldir. Bu analiz, i? doyumunun akademik personel nezdindeki **alt boyutlar?n?** (örne?in, kurumsal destek, maa? memnuniyeti, mesleki özerklik) ortaya ç?karmaya yard?mc? olur.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in teorik beklentilerle uyumlu olup olmad???n? gösterir. E?er orijinal ölçek çok boyutlu ise, uyarlama sonras?nda da bu boyutlar?n geçerli?inin **do?rulay?c? faktör analizi** ile test edilmesi, ölçe?in yap?sal netli?ini güçlendirecektir.

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Derecelendirme (Derecelendirme formatına dair detaylı bilgi kaynakta belirtilmemiştir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetkinler, Profesyoneller

Age Group: Genellikle 25 ya? ve üzeri (Akademik personel için geçerlidir.)

Population Details: Üniversite öğretim elemanları. (Öncel'in tezinde Selçuk Üniversitesi örneklemini kullanılmıdır.)

Test Methodology: Kendini Değerlendirme Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Akademik Personel, Meslek Doyumu, Psikometri, Uyarlama Ölçe?i, Çalışan Memnuniyeti, Örgütsel Davranış, Eğitim Yönetimi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Raporlanmamıştır)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor (Raporlanmamıştır)

Correspondence Address: Bilinmiyor (Raporlanmamıştır)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Öncel tarafından 1998 yılında bir yüksek lisans tezi araştırması kapsamında kullanılmıdır. Bu nedenle, ölçeğin bilimsel amaçlı kullanımı genellikle tezin referans gösterilmesiyle serbesttir. Ancak, ölçeğin orijinal halinin telif hakları ve ticari kullanım izinleri için **uyarlamayı yapan yazar** veya orijinal ölçeğin sahibine danışılması gerekmektedir. Kullanım için spesifik bir ücret bilgisi veya izin prosedürü kaynakta belirtilmemiştir.

Referanslar

Öncel, A. (1998). *Üniversite öğretim elemanlarının meslek doyum düzeylerine ilişkin bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Tez kayna??na eri?im linki: tez.yok.gov.tr.

?? Doyumu Tutum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelere eri?im için, Öncel (1998) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezinin tam metnine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM